

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Tdo/93/2021
Identifikačné číslo spisu: 2116010374
Dátum vydania rozhodnutia: 22.06.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Kostolanská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:2116010374.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Jany Kostolanskej a sudcov JUDr. Petra Kaňu a JUDr. Martiny Zeleňakovej, v trestnej veci obvineného doc. PhDr. X. Y., CSc. pre prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 4 Trestného zákona, v jednočinnom súbehu s prečinom ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona, s poukazom na ustanovenie § 138 písm. h) Trestného zákona, o dovolaní obvineného doc. PhDr. X. Y., CSc., proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 3To/20/2019 z 5. marca 2020, na neverejnom zasadnutí konanom 22. júna 2022 takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného doc. PhDr. X. Y., CSc. **s a o d m i e t**
a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Trnava (ďalej len „súd I. stupňa“) z 26. apríla 2018, sp. zn. 9T/8/2016, bol obvinený doc. PhDr. X. Y., CSc. (ďalej len „obvinený“) uznaný za vinného pre prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 4 Trestného zákona, v jednočinnom súbehu s prečinom ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona, s poukazom na ustanovenie § 138 písm. h) Trestného zákona, na tom skutkovom základe, že

- napriek tomu, že pred dopravnou nehodou požil alkohol /vo vzorke krvi obvineného odobratej 22. augusta 2015 o 19:15 hod. bola u obvineného zistená prítomnosť etanolu v krvi v priemernej koncentrácii 2,46 g/kg (hmotnostného promile)/ 22. augusta 2015 približne o 17:35 hod., medzi obcami X. X. a O. na 8,5 km cesty č. II./560, viedol ako vodič osobné motorové vozidlo zn. T. R., EČ: W. v smere od obce X. X., pričom neprispôsobil rýchlosť jazdy svojim schopnostiam, stavu a povahe vozovky, prešiel do protismeru, kde vošiel do jazdnej dráhy oproti idúceho vozidla, kde došlo k čelnej zrážke s osobným motorovým vozidlom zn. O. T., EČ: Z., v dôsledku ktorej utrpeli vodič vozidla zn. O. T., poškodený Ing. Z.O., úrazovo-krvácavý šok pri trhline srdcovnice (aorty), sleziny, pečene a ľavej obličky, pri zlomenine ľavej stehnovej kosti a ľavej lakt'ovej kosti, ako aj ďalších krváčajúcich poranenia, ktorým na mieste nehody podľahol a spolujazdec v tomto vozidle poškodený E.O., polytraumu, úrazovo-hypovolemický krvácavý šok, otras mozgu ľahšieho charakteru s pomliaždením mäkkých tkanív tváre a nosa s krvácaním z nosných dierok, krvácanie pod pavúčnicu v čelovo-temennej oblasti

vpravo, dve tržne-zmliažené rany v spánkovo-temennej oblasti vľavo, zlomeninu hornej čeľuste vľavo, zlomeninu I.-IV rebra vpravo, zlomeninu I.-VIII. rebra vľavo dvojité a XI.-XII. rebra vľavo, zlomeninu hrudnej kosti, zakrvácanie do hrudných dutín obojstranne, pomliaždenie a laceráciu pľúc, prítomnosť vzduchu v hrudnej dutine - pneumothorax vľavo a v mediastíne, zakrvácanie do dutiny brušnej pri poškodení závesného aparátu hrubého čreva, pomliaždení a trhline sleziny, pomliaždení a trhline závesného aparátu pečene, laceráciu-poškodenie ľavej obličky so zakrvácaním do retroperitoena a okolia ľavej obličky s krvácaním do moču, zlomeninu priečneho výbežku 1.-4. driekového stavca, zlomeninu strednej časti vretennej a lakt'ovej kosti ľavej hornej končatiny otvorenú s posunom kostných úlomkov, tržne - zmliaženú ranu v oblasti nad ľavým kolenom, zasahujúcu do podkožného tkaniva s dobu liečenia 2 - 3 mesiace,
- čím porušil ustanovenia § 4 ods. 2 písm. c), § 9 ods. 1, § 16 ods. 1 zákona o cestnej premávke č. 8/2009 Z. z. v platnom znení.

Za to súd I. stupňa obvinenému podľa § 149 ods. 4 Trestného zákona, § 37 písm. h) Trestného zákona, § 38 ods. 4 Trestného zákona, § 41 ods. 1 Trestného zákona, uložil úhrnný trest odňatia slobody v trvaní 6 rokov, na výkon ktorého ho podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia. Podľa § 61 ods. 1, ods. 5 písm. b) Trestného zákona uložil súd I. stupňa obvinenému zákaz činnosti viesť motorové vozidlá každého druhu na doživotie a podľa § 288 ods. 1 Trestného poriadku poškodených L.O., E.O., spoločnosť T. E. B. E. Z., B. a M., F.O., Mgr. Y. L. a R.O., s nárokom na náhradu škody odkázal na civilný proces.

Odvolania obvineného a prokurátora Okresnej prokuratúry Trnava (ďalej len „prokurátor“) proti označenému rozsudku súdu I. stupňa Krajský súd v Trnave (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 5. marca 2020, sp. zn. 3To/20/2019, podľa § 319 Trestného poriadku zamietol.

* * *

Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal obvinený prostredníctvom zvoleného obhajcu (JUDr. Juraja Gavalca, advokáta v Trnave) dovolanie podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, ktoré bolo doručené súdu I. stupňa 12. mája 2021.

Obvinený v dovolaní namietal že rozhodnutie, ktorým bol právoplatne odsúdený, je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku, pretože ten bol nesprávne právne kvalifikovaný ako prečin usmrtienia podľa § 149 ods. 4 Trestného zákona (skutkové zistenia nekorešponujú so zákonnými znakmi trestného činu) a zároveň považuje aplikované hmotnoprávne ustanovenie za nesprávne použité. Rozhodnutie zásadne ovplyvnilo jeho postavenie (§ 371 ods. 5 Trestného poriadku).

V konaní nebolo preukázané, či viedol motorové vozidlo v stave vylučujúcom spôsobilosť, ktorý si privodil vplyvom návykovej látky. Teda či v čase nehody, t. j. 22. augusta 2015 o 17:35 hod. bol v stave vylučujúcom spôsobilosť. Súd vychádzal zo stavu obvineného v čase o 19:15 hod., čo obvinený považuje za vylúčené. Stav vylučujúci spôsobilosť je potrebné v každom konkrétnom prípade zisťovať a dokazovať (R 54/1968). Súd I. stupňa a odvolací súd sa nezaoberali tým, či obvinený v čase riadenia motorového vozidla mal v krvi toľko alkoholu, aby nebol schopný viesť motorové vozidlo v takom rozsahu, v akom to predpokladá ustanovenie § 149 ods. 4 Trestného zákona. Dokonca v skutkovej vete úplne chýba vyjadrenie stupňa ovplyvnenia obvineného alkoholom v čase dopravnej nehody. Z rozsudku vyplýva, že súd I. stupňa svoj záver o tom, že obvinený požíval alkohol výlučne pred tým, ako si sadol do motorového vozidla, vyvodil prevažne z domnienok. Ak by súd dospel k takémuto záveru, musel by vyriešiť otázku, v akom čase a v akom množstve by musel obvinený piť alkohol, aby mal v čase o 19:15 hod. v krvi 2,46 promile alkoholu.

Obvinený poukázal na výpoveď svedkyne O. Z., ktorá videla obvineného o 16:45 hod. a nevidela na ňom známky požitia alkoholu (zreteľne artikuloval, s vozidlom bez problémov cúval). Súd si bez ohľadu na uvedené z vyjadrenia svedkyne - že pôsobil ako po mŕtvici alebo infarkte - vyvodil, že to mohlo naznačovať ovplyvnenie alkoholom. Znalec MUDr. I. W., PhD. sa v znaleckom posudku vyjadril, že ak

by mal obvinený v čase o 19:15 hod. 2,46 promile alkoholu v krvi, musel byť v čase, keď ho videla svedkyňa, v ťažkom stupni opitosti a vylúčil možnosť, že by bol obvinený schopný s vozidlom cúvať. Zároveň znalec uviedol, že nie je vylúčená možnosť, že obvinený požíval alkohol aj pred, aj po jazde a poukázal na chyby orgánov činných v trestnom konaní, ktoré znemožnili urobiť spätný prepočet alkoholu v krvi obvineného v čase dopravnej nehody. Súd uvedené medzery v dôkaznej situácii nahradil vlastnými domnienkami a ničím nepodloženými závermi.

Obvinený navrhol Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“), aby podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku rozsudkom vyslovil porušenie zákona v ustanoveniach, o ktoré sa dovolanie opiera, podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zrušil uznesenie odvolacieho súdu z 5. marca 2020, sp. zn. 3To/20/2019 a zároveň podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikázal odvolaciemu súdu, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

* * *

Súd I. stupňa v súlade s § 376 Trestného poriadku dovolanie obvineného doručil na vyjadrenie Okresnej prokuratúry Trnava, poškodenému E.O., poškodenej M. T. E. B. a právnenému zástupcovi poškodených advokátska kancelária D., s. r. o.

Prokurátor sa k dovolaniu obvineného vyjadril v podaní doručenom súdu I. stupňa 7. júna 2021, v ktorom uviedol, že najvyšší súd, ako súd dovolací, nie je oprávnený na revíziu právoplatných rozhodnutí, zameranú na zisťovanie správnosti a úplnosti zisteného skutkového stavu, ktorý bol ustálený súdmi nižšieho stupňa, pokiaľ je dovolanie podané inou osobou, ako ministrom spravodlivosti. Z uznesenia najvyššieho súdu z 18. decembra 2012, sp. zn. 2Tdo/73/2012 vyplýva, že dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku slúži výlučne na nápravu hmotnoprávných chýb a vylučuje námietky skutkové. Prokurátor poukázal aj na stanovisko trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu zo 14. júna 2010, Tpj 39/2010, uznesenie najvyššieho súdu z 20. januára 2016, sp. zn. 3Tdo/57/2015, uznesenie najvyššieho súdu z 15. apríla 2014, sp. zn. 2Tdo/17/2014a uznesenie najvyššieho súdu z 25. septembra 2012, sp. zn. 2Tdo/50/2012. Dovolacia námietka obvineného smeruje proti úvodu skutkovej vety, pretože v nej absentuje vyjadrenie hodnoty vplyvu návykovej látky na obvineného v čase spáchania trestného činu, čo je v zmysle vyššie uvedeného v rozpore s prípustnosťou dovolania. Nad rámec prokurátor uviedol, že je bežnou praxou uvádzať hodnotu promile v prípade tých trestných činov, pri ktorých to predikuje skutková podstata, avšak jedným z obligatórných znakov skutkovej podstaty prečinu usmrtienia podľa § 149 ods. 4 Trestného zákona je protiprávne konanie spočívajúce vo vedení motorového vozidla v stave vylučujúcom spôsobilosť, pričom tento stav nie je definovaný vo všeobecnej časti Trestného zákona, t. j. na naplnenie objektívnej stránky tohto trestného činu sa nevyžaduje uvedenie hodnoty promile v skutkovej vete a postačuje, ak je stav vylučujúci spôsobilosť zrejмый zo skutkovej vety. Prokurátor pritom poukázal aj na svedecké výpovede a znalecké posudky.

Navrhol dovolanie obvineného ako nedôvodné podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietnuť.

K dovolaniu obvineného sa vyjadrili aj poškodení R.O., F.O., Mgr. Y. L., L.O., E.O. prostredníctvom právneho zástupcu JUDr. Jána Majlinga, PhD., advokáta v Bratislave, podaním doručeným súdu I. stupňa 7. júna 2021. Uviedli, že obvinený v dovolaní neuviedol žiadne nové skutočnosti alebo tvrdenia. K jeho námietke, že nebolo dokázané, či šoféroval dopravný prostriedok v stave vylučujúcom spôsobilosť, ktorý si privodil vplyvom návykovej látky uviedli, že súdy opakovane vyhodnotili dôkaznú situáciu na základe vykonaných dôkazov, logických úvah a v zmysle zásady voľného hodnotenia dôkazov. Skutok bol právne kvalifikovaný v súlade s rozhodovacou praxou súdov. Poukázali i na judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky, podľa ktorej všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam (III. ÚS 209/04).

Vzhľadom k tomu, že nie sú splnené zákonné dôvody na dovolania voči napadnutému uzneseniu odvolacieho súdu, žiadali najvyšší súd, aby dovolanie obvineného v celom rozsahu zamietol.

* * *

Súd I. stupňa predložil trestnú vec s dovolaním obvineného dovolaciemu súdu na rozhodnutie 5. novembra 2021.

Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) zistil, že dovolanie proti napadnutému rozhodnutiu je prípustné [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], bolo podané oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku) a na zákonom určenom mieste (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku). Dovolanie obvineného súčasne spĺňa podmienky uvedené v § 372 Trestného poriadku a § 373 Trestného poriadku, ako aj obsahové náležitosti uvedené v § 374 Trestného poriadku.

Dovolací súd primárne poznamenáva, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý nie je určený na nápravu akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších, mimoriadnych, procesných a hmotnoprávných chýb. Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená, preto predstavuje výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorá je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, sú z tohto dôvodu striktné obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštancia. Najvyšší súd preto nie je povolaný na revíziu napadnutého rozhodnutia z vlastnej iniciatívy.

Obvinený v dovolaní označil dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia, správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku slúži výlučne na nápravu hmotnoprávných chýb. Dikciou za bodkočiarkou sa vylučujú námietky skutkové, čo znamená, že nie je prípustné právne účinne namietať, že skutok tak, ako bol zistený súdom I. stupňa a odvolacím súdom, bol zistený nesprávne a neúplne, ani hodnotenie vykonaných dôkazov, pretože určitý skutkový stav je vždy výsledkom tohto hodnotiaceho procesu (rozhodnutie č. 47 uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 3/2014).

Z uvedeného vyplýva, že obvinený môže v dovolaní uplatňovať iba námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové námietky sa pritom považujú námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne i hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštancie. Dovolací súd teda nie je oprávnený posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení a bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože ťažisko dokazovania sa uskutočňuje v konaní pred súdom I. stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, resp. korigovať iba odvolací súd v rámci odvolacieho konania.

Obvinený v dovolaní namietal, že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku, pretože skutok tak, ako je uvedený v skutkovej vete, nenapĺňa zákonné znaky prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 4 Trestného zákona. Uvedenú námietku považuje najvyšší súd za neopodstatnenú, vzhľadom k tomu, že skutok tak, ako je ustálený (dovolací súd nie je oprávnený skúmať skutok tak, ako bol zistený súdmi nižšieho stupňa) v skutkovej vete napĺňa skutkovú podstatu trestného činu usmrtenia podľa § 149 ods. 4 Trestného zákona, podľa ktorého rovnako ako v odseku 3 sa páchatel potrestá, ak v súvislosti so svojim zamestnaním, povolaním, postavením alebo funkciou alebo ako vodič dopravného prostriedku spôsobí v stave vylučujúcim spôsobilosť vykonávať takú činnosť, ktorý si privodil vplyvom návykovej látky, inému z nedbanlivosti smrť.

Obvinený taktiež namietal, že v skutkovej vete chýba vyjadrenie stupňa ovplyvnenia alkoholom v čase dopravnej nehody, že nebolo preukázané či požil alkohol výlučne pred nástupom do motorového vozidla

a zároveň poukázal na výpoveď svedkyne a znalecký posudok. Uvedené námietky sú však skutkového charakteru a tak ich najvyšší súd v zmysle už vyššie uvedených záverov nemohol v rámci dovolacieho konania podrobiť prieskumu a ani akýmkoľvek spôsobom o správnosti záverov, ktoré urobili súdy nižšieho stupňa polemizovať.

Dovolací súd zistil, že chybami obvineným vytýkanými v dovolaní nebol naplnený nim uplatnený dovolací dôvodov upravený v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Najvyšší súd preto dovolanie obvineného podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku, t. j. preto, že je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku, odmietol.

Toto uznesenie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky jednomyseľne.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.